



Dvacáté Geny Velkého bratra za rok 2024

Kategorie: Úřední slídil

Uítěz: Ministerstvo pro místní rozvoj za systém eTurista

Zajímá vás, kdo s kým spal na pokoji v hotelu a kdy? Ministerstvo pro místní rozvoj připravilo návrh novely zákona o cestovním ruchu, která zavádí jednotný systém pro evidenci ubytovaných tzv. systém eTurista. Nová centralizovaná databáze ubytovaných bude představovat unikátní zdroj informací o tom, kdo, kde, kdy a s kým byl ubytován. A to až několik let zpětně. Oproti tvrzení ministerstva se fakticky rozšiřuje počet případů, kdy je třeba údaje předávat.

Podle ministerstva tento systém ulehčí ubytovatelům práci s hlášením ubytovaných, která už dnes stejně musí provádět. Jedná se o povinnost evidovat ubytované pro účely odvádění místních poplatků, které by se mělo s fungováním registru dle ministerstva zefektivnit, a povinnost hlásit pobyt cizinců cizinecké policii, která dnes používá svůj vlastní informační systém Ubyport. Současně ministerstvo nový systém brání s tím, že vnese pořádek do poskytování údajů z knih ubytovaných a data budou v bezpečí.

Argumenty ministerstva nicméně pomíjí několik klíčových výhrad, na něž bylo ministerstvo opakovaně upozorňováno. Přestože došlo k dílčím úpravám textu zákona, tak hlavní výtky stále trvají. Předně představuje systém eTurista novou databázi, v níž budou centrálně shromažďovány osobní údaje, které nejsou jinde takto centrálně dostupné. To samo o sobě vytváří riziko jejího nadměrného vytěžování, protože bude prostě jednodušší využívat online přístup do databáze, než například žádat o údaje z fyzicky vedené knihy ubytovaných.

Dalším problémem je fakt, že povinnost je rozšiřována i na ubytovatele, kteří dosud povinnost hosty evidovat neměli. Typicky se jedná o ubytovací zařízení v místech bez zavedeného místního poplatku, pokud není ubytovaný cizinec. Takový ubytovaný dosud nikde nemusel být hlášen, záleželo na ubytovateli, jestli vůbec bude požadovat jeho identifikaci. Záznam o ubytovaném, který žádný zákon dosud nevyžadoval, navíc bude v registru uchováván minimálně po dobu 18 měsíců. V některých dalších případech budou data uchovávána ale i šest let.

Dosud platilo, že i v případě, že zde byla povinnost evidovat ubytované pro účely odvádění místního poplatku, nebyla zde povinnost nikam hlásit jejich osobní údaje, ale pouze celkové údaje nutné pro odvod místních poplatků, tedy počet osob, za něž se platí. To se má změnit. K databázi pak získávají přístup různé orgány, ať už jsou přímo uvedeny v zákoně, nebo přístup získávají na základě dalších zákonů. V prvním případě půjde v různém rozsahu o samotné ministerstvo, živnostenský úřad, úřad dohlížející nad výběrem místních poplatků, cizineckou policii, Finančně analytický úřad nebo Český statistický úřad. Tím, že registr vznikne, ale bude přístupný na základě jiných zákonů například i bezpečnostním složkám, ať už jde o policii, která vedle cizinecké agendy má obecně možnost vyžadovat informace třeba v rámci trestního řízení nebo o zpravodajské služby, které by dokonce měly získat do registru přímý přístup, na což upozornil server iRozhlas.cz.

Ačkoli je návrh teprve v legislativním procesu, tak už zároveň byla podepsána smlouva na vývoj systému eTurista s argumentem nutnosti realizace projektu ve vazbě na čerpání evropských peněz. Podobný argument, který se objevil i v souvislosti s ukvapeným spuštěním nového informačního systému stavebního řízení, dává tušit, že i zde je záměr ušit horkou jehlou. To ostatně potvrzuje i skutečnost, že ačkoli jde o systém, který bude zpracovávat obrovský objem citlivých dat, tak nedošlo před vstupem do legislativního procesu a sepsáním paragrafového znění k povinnému zhodnocení dopadu na ochranu osobních údajů, jak vyžaduje zákon. Podle dostupných informací tato analýza nebyla zpracována dodnes.

Zdroje:

- <https://odok.cz/portal/veklep/material/KORNCUCDSZK4/>
- https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/vznika-registr-neverniku-jsou-konspiracni-teorie-system-eturista-bude_2502140500_jgr
- <https://digitalnisvobody.cz/blog/2024/02/05/centralni-evidence-ubytovanych-vyzyvame-k-uprave-navrhu-zakona/>
- https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/eturista-hotely-ubytovani-tajne-sluzby-sledovani_2503070600_cib